

NORGES HØYESTERETT

Den 12. juli 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Bårdsen og Høgetveit Berg i

HR-2018-1389-U, (sak nr. 18-105541STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

Påtalemyndigheten (politiadvokat Mathias Emil Hager)

mot

A (advokat Abdelilah Saeme)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om løslatelse av siktede i sak om varetektsfengsling, hvor lagmannsretten har kommet til at vilkårene i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 om unndragelsesfare ikke er oppfylt.
- (2) A har vært varetektsfengslet siden han ble pågrepet 7. juni 2018. A er siktet for en rekke grove bedragerier, jf. straffeloven § 372 jf. § 371, subsidiært grove underslag, jf. § 325 jf. § 324.
- (3) Ved utløpet av den første fengslingsperioden begjærte påtalemyndigheten fengslingen forlenget med åtte uker. Nedre Romerike tingrett avsa 5. juli 2018 kjennelse med denne slutningen:

"A, født 00.00.1960, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 3. august 2018."
- (4) Påtalemyndigheten fikk altså bare medhold i fire ukers forlengelse av fengslingen. Tingretten kom til at det forelå unndragelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1. Videre fant den at fortsatt varetektsfengsling var tilstrekkelig begrunnet, og ikke uforholdsmessig, jf. straffeprosessloven § 170 a.
- (5) Både påtalemyndigheten og siktede anket til Eidsivating lagmannsrett, som 9. juli 2018 avsa kjennelse med denne slutningen:

"1. A, født 00.00.1960, løslates mot innlevering av pass og andre reisedokumenter og daglig meldeplikt for politiet fram til 3. september 2018.

Politiet gis fullmakt til å bestemme tid og sted for gjennomføring av meldeplikten.

2. Påtalemyndighetens anke forkastes."

- (6) Lagmannsretten viste til at unndragelsesfaren ikke var "akutt", og til at det var usikkert om det forelå "betydelig fare for unndragelse". Blant annet på denne bakgrunn kom lagmannsretten til at fengsling raskt vil bli uforholdsmessig.
- (7) *Påtalemyndigheten* har anket til Høyesterett. Anken er gitt oppsettende virkning. Påtalemyndigheten har i korte trekk anført at lagmannsretten, ved vurderingen av unndragelsesfaren, har gjort feil i lovanvendelsen, og lagt et uriktig sannsynlighetskrav til grunn. Lagmannsretten har dessuten lagt til grunn et uriktig faktum når det gjelder siktedes tilknytning til Norge.
- (8) A har inngitt merknader til anken, og anfører at det ikke hefter saksbehandlings- eller lovanvendelsesfeil ved lagmannsrettens kjennelse. Selv om uttrykket "akutt" i kjennelsen er uheldig, må dette forstås i lys av lagmannsrettens øvrige resonnement.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (10) Anken er en videre anke hvor utvalgets kompetanse er begrenset, jf. straffeprosessloven § 388. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, som utvalget kan prøve.
- (11) Saken gjelder, som nevnt, om vilkårene for varetektsfengsling med hjemmel i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 om unndragelsesfare er oppfylt. Dersom de generelle vilkårene for pågrepelse og fengsling i § 171 er oppfylt, noe som ikke er bestridt, gir denne bestemmelsen hjemmel for fengsling når "det er grunn til å frykte for at han vil unndra seg forfølgningen eller fullbyrdingen av straff eller andre forholdsregler". I denne saken er det unndragelse fra forfølgningen som er det aktuelle alternativet.
- (12) Grunnvilkåret for å anvende dette fengslingsalternativet er at det er "grunn til å frykte" for unndragelse. Det følger av sikker praksis at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt for at dette vilkåret er oppfylt, men det må foreligge "konkrete, objektive holdepunkt for unndragelse i den enkelte sak", jf. Rt-2010-1573 avsnitt 18.
- (13) Alternativet unndragelse fra forfølgningen omfatter både unndragelse fra etterforskningen, jf. Rt-1999-2106, og fra hovedforhandlingen, jf. blant annet Rt-2011-1421. Videre omfattes også fare for kortvarig unndragelse, jf. Rt-2010-1573 avsnitt 18.
- (14) I lagmannsrettens kjennelse uttales det:

"Etter lagmannsrettens vurdering foreligger det risiko for at siktede ved løslatelse vil forlate Norge. Det vil han ha anledning til og er ikke det samme som unndragelse. Unndragelse vil først foreligge om han ikke møter til den kommende hovedforhandlingen. Den er ikke berammet og på grunn av anførte omfattende etterforskningskritt, kan det bli lenge til hovedforhandling kan avholdes. Om siktede fengsles nå på grunn av fare for unndragelse, peker det i retning av at politiet vil forsøke å holde ham fengslet helt fram til hovedforhandling, i det lagmannsretten vanskelig kan se at de argumentene som taler for unndragelsesfare i dag, vil bli vesentlig endret i tida framover.

Unndragelsesfaren er ikke akutt. [...]"

- (15) I dette sitatet har lagmannsretten blandet sammen to atskilte vilkår for varetektsfengsling – om en spesiell fengslingsgrunn foreligger og forholdsmessighetsvurderingen etter § 170 a. Retten skal først avgjøre om vilkårene for fengsling i § 171 er oppfylt. Er det tilfellet, skal retten *deretter* vurdere om fengsling vil representere et uforholdsmessig inngrep, jf. § 170 a.
- (16) Videre indikerer utsagnet om uteblivelse fra kommende hovedforhandling, kombinert med utsagnet om at unndragelsesfaren ikke er "akutt", at lagmannsretten har oversett at kortvarig unndragelse samt unndragelse fra etterforskningen også omfattes av forfølgingsalternativet. Formuleringen "akutt" kan videre indikere at lagmannsretten har bygget sin avgjørelse på et høyere farekrav enn det som følger av praksis.
- (17) Det er etter dette ikke mulig å se om lagmannsretten har bygget sin avgjørelse på en riktig lovtolkning. Kjennelsen må etter dette oppheves, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd jf. § 343 andre ledd nr. 8.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Riktig utskrift: